

Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid 3 april 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Lagen om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft 2018. Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen och analysera hur den påverkat utvecklingen av bidraget, och om Boverket finner hinder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden lämna förslag på åtgärder. Boverket konstaterar att såväl antalet ansökningar som beviljade bidrag och belopp har sjunkit under senare år. Myndigheten har dock inte funnit något som pekar på att den nya lagen skulle ha påverkat möjligheten att vare sig ansöka om bidrag eller att bevilja bidrag.

Boverket lämnar förslag på förtydliganden och förändringar bland annat avseende lätt flyttbara rullstolsgarage, vem som ska företräda barn under 18 år när föräldrarna inte bor tillsammans, ökade möjligheter för fastighetsägare att överta bostadsanpassningsbidrag samt möjliggöra för reparationsbidrag efter ett övertagande.

Boverket bedömer att de flesta av förslagen inte innebär några större konsekvenser för kommunerna. Undantaget är förslaget gällande rullstolsgarage som bedöms kunna leda till kostnadsökningar på sammanlagt 40–50 miljoner kronor per år.

Socialdepartementet har skickat betänkandet till bl.a. Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret ser positivt på att Boverket utvärderat den nya lagen om bostadsanpassningsbidrag och ser i huvudsak positivt på föreslagna förändringar och förtydliganden.

Socialnämnden är positiva till förslagen men konstaterar att det kan innebära en betydande kostnadsökning.

Stadsbyggnadsnämnden är positiva till förslaget men anser att de kan komma att innebära ökade kostnader för kommunen. Till det anser man att det finns flera oklarheter i förslaget som behöver förtydligas för att tillämpningen av lagstiftningen ska vara tillfredställande.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till föreslagna åtgärder som underlättar för barn, unga och vuxna att få bidrag till anpassning av bostad.

Järva stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak bakom flera av Boverkets förslag till ändringar om rätten till bostadsanpassning, reparations- och återställningsbidrag.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är överlag positiva till förslagen. Dock anser man att 2018 års lagändringar för särskilda boendeformer har medfört att en bedömning av gränsdragning avseende kostnadsansvar och utförande mellan vårdgivare och fastighetsägare måste göras inför varje behov av bostadsanpassning. Det kan göra att bostadsanpassningen fördröjs vilket kan innebära ökat behov av hjälpinsatser för den enskilde under tiden och medför ökade kostnader för vårdgivare och fastighetsägare.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag är huvudsakligen positiv till de förändringar som föreslås i rapporten. De kan bidra till att personer med funktionsnedsättning kan anpassa sin bostad och därmed möjliggöra att man kan bo kvar i sin egna bostad.

Jag delar dock inte Boverkets bedömning att förslagen som lämnas i rapporten inte skulle innebära några större ekonomiska konsekvenser. Regelverket kring bostadsanpassningsbidraget är en rättighetslagstiftning och förändringar i regler och praxis får därmed direkta konsekvenser för kommunens kostnader. Med förändringarna som föreslås är det sannolikt att kostnaderna kommer öka. Jag förväntar mig att kommunerna får kostnadstäckning för detta.

Vidare konstateras det i remissvaren att kommunen har en långtgående serviceskyldighet gentemot sökande och att det behöver förtydligas hur kommunen ska förhålla sig till detta då fastighetsägare väljer att överta bidrag. Jag ser ett ytterligare utvecklingsbehov bland annat avseende reklamationsrätt och hur ett uteblivet ställningstagande till övertagande från fastighetsägaren ska hanteras.

Sedan lagändringen 2018 kan bostadsanpassningsbidrag inte lämnas till personer med funktionsnedsättning som beviljats särskilt boende enligt SoL eller särskilt boende LSS. 2018 års lagändringar för särskilda boendeformer har medfört att en bedömning av gränsdragning avseende kostnadsansvar och utförande mellan vårdgivare och fastighetsägare måste göras inför varje behov av bostadsanpassning. Det kan göra att bostadsanpassningen fördröjs vilket kan innebära ökat behov av hjälpinsatser för den enskilde under tiden och medför ökade kostnader för vårdgivare och fastighetsägare.

Jag ser ett behov av att äldre med funktionsnedsättning som bor på särskilda boenden samt personer med funktionsnedsättning som bor i bostäder med särskild service får rätt till bostadsanpassning på jämlika villkor med andra grupper i samhället.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 20 mars 2024

Alexander Ojanne

Bilaga

1. Remiss - Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11. KS 2023/1441-1.1.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft den 1 juli 2018 och ersatte då tidigare lag från 1992. Lagen reglerar bostadsanpassningsbidraget, reparationsbidraget och återställningsbidraget och syftar till att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen och analysera hur den påverkat utvecklingen av bidraget. Om Boverket finner hinder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden ska myndigheten lämna förslag på åtgärder. Uppdraget redovisas i den remitterade rapporten.

Boverket konstaterar att såväl antalet ansökningar som beviljade bidrag och belopp har sjunkit under senare år. Myndigheten har dock inte funnit något som pekar på att den nya lagen skulle ha påverkat möjligheten att vare sig ansöka om bidrag eller att bevilja bidrag.

I uppdraget till Boverket påtalas särskilt en dom där Högsta förvaltningsdomstolen funnit att ett lätt flyttbart rullstolsgarage inte var en komplettering av en fast funktion enligt 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Efter domen har antalet beviljade bostadsanpassningar i form av rullstolsgarage minskat markant. Boverket föreslår därför åtgärder för att åter göra rullstolsgarage bidragsberättigade.

Boverket har vidare funnit behov av att se över lagstiftningen i andra delar. Det gäller till exempel vem som ska företräda barn under 18 år när föräldrarna inte bor tillsammans och i vissa fall ändrad sökandekrets. Boverket ser också ett behov av att ge ökade möjligheter för ägare av flerbostadshus att överta bostadsanpassningsbidrag samt möjliggöra för reparationsbidrag efter ett övertagande.

Boverket anser vidare att de som bor i familjehem för barn eller ungdomar enligt LSS åter ska kunna beviljas bostadsanpassningsbidrag och att det tydligare ska framgå att en medboende till en person som beviljats ett biståndsbedömt boende ska kunna beviljas bostadsanpassningsbidrag.

Boverket föreslår också att bestämmelsen om när en ansökan kan avslås på grund av brister i bostadens skick kompletteras. Det ska framgå att bedömningen av om det råder byggnadstekniska brister, eftersatt underhåll eller avsevärda brister i grundläggande bostadsfunktioner ska avse bostadens skick före anpassningen utan beaktande av vilka åtgärder bidrag söks för.

Boverket anser vidare att reparationsbidrag ska lämnas också för anordning eller inredning som främst är avsedd att tillgodose behov hos personer med funktionsnedsättning, även om den inte är av tekniskt slag. Medboende till en person med biståndsbedömt boende ska kunna beviljas reparationsbidrag. Samma sökandekrets ska gälla för reparationsbidraget som för bostadsanpassningsbidraget, med tillägget att reparationsbidraget även kan sökas av ägare av flerbostadshus efter ett övertagande av rätten till bostadsanpassningsbidrag.

Slutligen föreslår Boverket att bestämmelserna om den så kallade anvisningsrätten i 14 § Lagen om bostadsanpassningsbidrag upphävs och att återställningsbidrag ska kunna beviljas för åtgärder i anslutning till bostadsrättslägenheter även om lägenheten inte finns i ett flerbostadshus.

Boverket bedömer att de flesta av förslagen inte innebär några större konsekvenser för kommunerna, vara sig vad gäller storleken på utbetalade bostadsanpassningsbidrag eller på antalet ansökningar. Undantaget är förslaget gällande rullstolsgarage. Boverket bedömer att detta kan leda till kostnadsökningar för kommunsektorn som helhet på i storleksordningen 40–50 miljoner kronor årligen.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 februari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunfullmäktiges budget ska alla stockholmare kunna delta i samhällslivet på lika villkor. Målet är att alla ska kunna leva ett självständigt liv.

Stadsledningskontoret ser positivt på att Boverket utvärderat den nya lagen om bostadsanpassningsbidrag och ser i huvudsak positivt på föreslagna förändringar och förtydliganden.

Stadsledningskontoret konstaterar att liksom i många andra kommuner har utbetalningen av bostadsanpassningsbidrag i Stockholms stad haft en minskade trend under ett antal år. Sedan år 2021 har dock kostnaderna för bostadsanpassningsbidraget ökat. Under 2023 ökade det utbetalade beloppet med 9,6 miljoner kronor jämfört med 2022, motsvarande 12 procent. Ökningen kan delvis förklaras av ändrade bestämmelser avseende dörrautomatik och hissar. En annan förklaring är prisökningar i leverantörsleden. Under pandemiåren minskade såväl ansökningar som genomförda åtgärder och en del av ökningen kan därför antas vara en återhämtningseffekt.

Stadsledningskontoret delar inte Boverkets bedömning att förslagen som lämnas i rapporten inte skulle innebära några större konsekvenser. Regelverket kring bostadsanpassningsbidraget är en rättighetslagstiftning och förändringar i regler och praxis får därmed direkta konsekvenser för kommunens kostnader.

Det är också motsägelsefullt att Boverket gör bedömningen att förslagen inte skulle leda till några större konsekvenser för kommunerna samtidigt som myndigheten bedömer att de flesta av de föreslagna förändringarna i det enskilda fallet bör

innebära en större möjlighet att få bostadsanpassningsbidrag jämfört med nu gällande bestämmelser eller rådande praxis.

Stadsledningskontoret bedömer att utöver ökade kostnader för bidrag till rullstolsgarage kan även förslaget om fastighetsägares möjlighet till övertagande av bidrag väntas leda till ökade kostnader i form av såväl utbetalda bidrag som administration. Förslaget kan antas medföra högre krav på utformning och val av lösningar som kan nyttjas av fler av de boende i fastigheten. Ökade administrativa kostnader kan komma av kommunens ansvar att säkerställa att fastighetsägare erbjudits möjlighet att överta åtgärden vilket också kan förlänga handläggningstiden.

I stadsbyggnadsnämndens remissvar konstateras att kommunen har en långtgående serviceskyldighet gentemot sökande och att det behöver förtydligas hur kommunen ska förhålla sig till detta då fastighetsägare väljer att överta bidrag.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadsbyggnadsnämndens remissvar också pekar på ytterligare utvecklingsbehov bland annat avseende reklamationsrätt och hur ett uteblivet ställningstagande till övertagande från fastighetsägaren ska hanteras.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2024 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remiss om Boverkets rapport utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 februari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen i Stockholm ställer sig positiv till Boverkets förslag till förändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag och anser att förändringarna bidrar till det funktionshinderspolitiska målet om att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, i ett samhälle med mångfald som grund.

Socialförvaltningen i Stockholm är positiva till att Boverkets förslag som klargör att barn under 18 år ska företrädas av den vårdnadshavare som bor där bostadsanpassningen ska ske samt att medboende till en person med biståndsbedömt boende ska kunna beviljas reparationsbidrag av genomförd bostadsanpassning. Likväl som förslaget om att den som bor i ett familjehem enligt LSS inte längre ska undantas från lagens tillämpningsområde.

Socialförvaltningen i Stockholm anser att förslaget kommer att underlätta för personer med funktionsnedsättning att i högre utsträckning genomföra beviljad bostadsanpassning då ägare av flerbostadshus föreslås få ökade möjligheter att överta bostadsanpassningsbidrag och reparationsbidrag.

Socialförvaltningen kan konstatera att förslag till förändringar i bostadsanpassningslagen kan innebära en betydande ökning för kommunen av kostnader för bostadsanpassningsbidraget.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2024 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret har under tidigare år noterat samma tendenser som Boverket identifierat med minskat inflöde. Detta har dock ändrats under 2023 då antalet ansökningar och summan av utbetalt bidrag ökat. Utvecklingen kan dels förklaras med kostnadsökningar till följd av ändrade bestämmelser avseende dörrautomatik och hissar dels breda prisökningar i leverantörsleden. Det är även rimligt att anta att pandemin haft effekt på inflödet av ansökningar.

Övertagande av bidraget

Stadsbyggnadskontoret anser att det är ett bra förslag att fastighetsägare ges möjlighet till övertagande av anordning i anslutning till bostaden. Det är logiskt att anpassningar i allmänna utrymmen ägs och ansvaras av den som äger fastigheten med hänsyn till underhålls- och försäkringsansvar.

Stadsbyggnadskontoret befarar ökad administration utifrån Boverkets förslag och kommunens ansvar att säkerställa att fastighetsägare erbjudits möjlighet att överta åtgärden kan förlänga handläggningstiden.

Stadsbyggnadskontoret ser utmaningar med fastighetsägares övertagande där den enskildes behov av individuella anpassningar behöver tillvaratas vid projektering och val av utförare. Kommunen har en långtgående serviceskyldighet gentemot sökande och det behöver förtydligas hur kommunen ska förhålla sig till detta då fastighetsägare väljer att överta bidrag. Det är även otydligt kring reklamationsrätten om en fastighetsägares åtgärd inte är det som sökande önskat och därmed är missnöjd med. Slutligen så är det oklart huruvida ett av fastighetsägare uteblivit ställningstagande till övertagande ska hanteras. Vidare kan fastighetsägaren sannolikt antas ställa högre krav på svårigheter för Stadsbyggnadskontoret att beräkna den skäliga kostanden för bidraget. Stadsbyggnadskontoret ser ett behov av att informationsmaterial tas fram av Boverket inför eventuell lagändring.

Genom fastighetsägares långsiktiga ansvar för fastigheten är det rimligt att fastighetsägare kan antas ställa höga krav på att åtgärden kan nyttjas av samtliga i

fastigheten och när, hur och av vem reparationen utförs. Det kan medföra att kostnaden för reparationsbidrag blir högre men att den generella tillgängligheten ökar.

Rullstolsgarage

Stadsbyggnadskontoret ställer sig positiva till förslaget att återinföra bidrag för rullstolsgarage. Personer kommer att påverkas positivt genom att få tillgång till hjälpmedelsförvaring och därmed få en elrullstol förskriften av regionen. Förskrivning av elrullstolar förutsätter en förvaringsplats som är låst och uppvärmd. Bedömningen är att föreslagna ändringar kommer att medföra ökade kostnader för kommunen. Erfarenhetsmässigt uppgår kostnaden för att anordna ett rullstolsgarage till uppskattningsvis 100 000 kronor. Förslaget medföra även att reparationskostnader kommer öka för kommunen. Bidrag till rullstolsgarage förutsätter att enklare och kostnadseffektivare förvaringsmöjligheter först utretts.

Stadsbyggnadskontoret vill belysa att lätt flyttbara rullstolsgarage kan utgöra planstridig åtgärd och därmed bli föremål för kommunens tillsynsverksamhet, då beroende på dess utformning kan även bygglov krävas. Stadsbyggnadskontoret emotser vägledning för hantering, eller ändringar i lagstiftningen, om exempelvis åtgärder beviljade med stöd av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag 5 § inte omfattas av PBL 10 kap 2 §.

I Boverkets förslag saknas ett närmare resonemang kring hur förslaget att bidrag ska kunna lämnas för rullstolsgaragen förhåller sig till jordabalkens bestämmelser om fastighetstillbehör, särskilt då sådana fortsatt kan utgöra lös egendom, vilket i sin tur fortsatt riskerar medföra vissa tillämpnings- och ansvarsproblem.

Bedömningen är att kommunens kostnader kan öka som en konsekvens av att bidrag borde kunna lämnas till lösa funktioner med en fysisk och funktionell koppling till åtgärden, som avses i propositionen till nuvarande lag såsom tvätt- och diskmaskin.

Reparationsbidrag

Stadsbyggnadskontoret ställer sig positiva till föreslaget att möjliggöra reparationsbidrag även till åtgärd som inte är av tekniskt slag. Det kan antas att ansökningarna kommer öka, då en ny ansökan krävs om åtgärden inte kan repareras, och att kommunens kostnader ökar till följd av ändringen i denna bestämmelse. Utökad möjlighet till reparation och underhåll bedöms tillvarata den enskildes intresse att upprätthålla funktionen och vara fördelaktigt ur ett miljöperspektiv.

Övriga förslag

I övrigt ställer sig Stadsbyggnadskontoret positiva till:

- att barn under 18 år enbart ska företrädas av den vårdnadshavare i vars bostad anpassning ska ske. Detta för att den ena föräldern inte ska kunna motsätta sig eller fördröja ansökningsprocessen.

- förtydligande av bestämmelse om bostadens skick vilket regleras av 8 §. Ett förtydligande av bestämmelserna underlättar kommunens tolkning av lagstiftarens intention.
- förslaget som innebär att ändra begreppet ”planlösning” i 9 §. Ett förtydligande av bestämmelserna underlättar kommunens tolkning av lagstiftarens intention. Vidare är det positivt att den enskilde som inte själv valt sin bostad inte begränsas genom att nekas bostadsanpassningsbidrag.
 - att anvisningsrätten upphävs och inte längre utgör villkor för fastighetsägares möjlighet att beviljas återställningsbidrag. Nuvarande bestämmelser om anvisningsrätt har visat sig svår att tillämpa i praktiken.

Dessa ändringar kommer att medföra att otydligheter som tidigare varit hinder i handläggningen förtydligas och processen blir enklare.

Stadsbyggnadskontoret har inga synpunkter på:

- att begreppet flerbostadshus tas bort, med avseende på fastighetsägare möjlighet till att beviljas återställningsbidrag.
- föreslagen ändring av sökandekretsen, med avseende på att söka bidrag för anpassning i familjehem.
- att medboende till person i biståndsbedömt boende ges möjlighet att beviljas bostadsanpassningsbidrag, likväl till personer bosatta i familjehem.

Sammanfattningsvis ser kontoret positivt på att förändringarna kan innebära en större möjlighet att få bostadsanpassningsbidrag jämfört med gällande regelverk och praxis. Däremot delas inte Boverkets bedömning att kommunerna inte skulle få så stora konsekvenser då Svar på remiss från kommunstyrelsen förslaget medför ökade kostnader för kommunen genom bland annat ökad administration respektive ökade kostnader för bidrag.

Det finns flera oklarheter i förslaget som behöver förtydligas för att tillämpningen av lagstiftningen ska vara tillfredställande.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2024 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen konstaterar att utredningen av bostadsanpassningsbidrag inte åligger förvaltningens ansvarsområde, utan hanteras av Stadsbyggnadskontoret.

Förvaltningen anser att lagstiftningen är betydande för personer med funktionsnedsättning. Att få bostadsanpassning möjliggör för personer med funktionsnedsättning att leva ett självständigt liv i eget boende och även att äldre kan bo kvar när de fysiska förutsättningarna förändras. Förvaltningen ställer sig positiv till föreslagna åtgärder som underlättar för barn, unga och vuxna att få bidrag till anpassning av bostad.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2024 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen kan konstatera att lagstiftningen är betydande för landets befolkning med en funktionsnedsättning och personer i ordinärt boende. Att få stöd för att anpassa sin bostad bidrar till att möjliggöra kvarboende i den egna bostaden.

Förvaltningens ställer sig bakom Boverkets förslag om att medboende till en person som beviljats boende enligt 5§ socialtjänstlagen (2001:453) också ska ha rätt till bostadsanpassning, reparations- och återställningsbidrag. Förvaltningen ställer sig även bakom Boverkets förslag till ändringar i 6§ där barn eller ungdomar med familjehemsplaceringar åter ska kunna beviljas bostadsanpassnings-, reparations- och återställningsbidrag. Detta för att underlätta placering av barn och unga och den mottagande familjen.

Förvaltningen ställer sig bakom Boverkets förslag till ändring av formulering i 9§, men vill belysa den ansträngda bostadsmarknaden i storstadsregionen. Risker finns att barnperspektivet inte beaktas i de fall bostadsbyte behöver ske på grund av ändrade familjeförhållanden där barnet inte är bidragssökanden. Förvaltningen menar att rimlighetsprövningar ska återinföras när bostadsbytet berör en person under 18 år. Vidare anser förvaltningen att möjligheterna till rimlighetsprövning behöver tydliggöras med hänsyn till barnperspektivet när barnet eller ungdomen inte är primär sökande av bostadsanpassningsbidraget. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) kan tolkas att kvarboendepincipen gäller för den som genom bistånd beviljats boende där utgångspunkten ska vara att den enskilde inte ska behöva byta bostad på grund av nya bostadsanpassningsbehov. Inför lagändringen 2018 antogs att fastigheter enligt 5 kap i socialtjänstlagen är tillgänglighetsanpassade i större utsträckning än vad som är fallet. Något särskild hänsyn togs inte vid lagändringen till individers olika behov och förutsättningar där alla tillgänglighetsanpassningar inte passar för alla.

Konsekvensen av individers olika behov har därför resulterat i en rad olika bostadsanpassningar även på boenden enligt 5§ SoL. Kostnaderna för dessa anpassningar belastar flera olika aktörer såsom privata och kommunala fastighetsägare, stadsdelsförvaltningar och dess verksamheter. Det råder ofta

oklarheter kring vem som bär kostnadsansvaret och vem som ska utföra anpassningar. Detta leder till att förfrågningar oftast dröjer eller landar i vem som ska genomföra anpassningarna. Vilket medför en påverkan på den enskildes självständighet, som i vissa fall behöver kompenseras med andra biståndsinsatser.

Många anpassningar görs av sådant som redan ska vara tillgänglighetsanpassat och andra anpassningar utifrån individuella behov. Anpassningar som har minskat på servicebostäder enl. 5§ SoL är höj- och sänkbara köksbänkar och dörrar med automatisk öppning. Dels kan det bero på att antal personer som bor på servicehus de senaste åren har minskat och färre personer än tidigare som beviljats bostadsformen själv använder köket, men också för att det är en mycket dyr anpassning som lättare kompenseras med redan tillgängliga personalinsatser.

Förvaltningen anser möjligheterna för digital bostadsanpassning behöver utredas i syfte att möjliggöra anpassningar i en framtid där allt mer vård och avancerad hälsomonitorering behöver ske i det ordinära boendet. Detta i sin tur kommer kräva en säker och robust informationsöverföring.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2024 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig överlag positivt till de i utvärderingen föreslagna lagändringarna. Förslagen kan skapa bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att få sina behov tillgodosedda och att kunna leva ett självständigt liv med hög delaktighet.

Förvaltningen ser att föreslagna ändringar i 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag, gällande att behovet av förvaring av hjälpmedel ska beaktas, kan medföra ökade kostnader för kommunerna då det i äldre hyres- och bostadsrätter ofta är svårt att finna plats för förvaring av hjälpmedel så som rollator, rullstol och elrullstol.

Sedan lagändringen 2018 kan bostadsanpassningsbidrag inte lämnas till personer med funktionsnedsättning som beviljats särskilt boende enligt SoL eller särskilt boende LSS. Ansvar för bostadsanpassning i särskilda boendeformer lades istället på vårdgivaren. Förvaltningen ser att denna skärpning av lagen kan vara en tänkbar bidragande orsak till att antalet ansökningar om bostadsanpassningsbidrag har sjunkit, gemensamt med andra faktorer så som demografi och bostadsbestånd.

Fastigheter som inrymmer särskilda boendeformer är generellt tillgänglighetsanpassade men kan behöva anpassas ytterligare efter individuella behov. Behovsbilden hos äldre och hos personer med funktionsnedsättning som bor i kommunens särskilda boendeformer förändras också efter inflyttning, vilket kan innebära behov av ytterligare bostadsanpassning. 2018 års lagändringar för särskilda boendeformer har medfört att en bedömning av gränsdragning avseende kostnadsansvar och utförande mellan vårdgivare och fastighetsägare måste göras inför varje behov av bostadsanpassning. Det kan göra att bostadsanpassningen fördröjs vilket kan innebära ökat behov av hjälpinsatser för den enskilde under tiden och medför ökade kostnader för vårdgivare och fastighetsägare.

Förvaltningen ser ett behov av att äldre med funktionsnedsättning boende på särskilda boenden samt personer med funktionsnedsättning som bor i bostäder med särskild service får rätt till bostadsanpassning på jämlika villkor med andra grupper i samhället.

Vidare hade förvaltningen gärna sett att Boverket närmre undersökt hur personer med funktionsnedsättning som bor i sådana boenden som avses i 6 § bostadsanpassningslagen har påverkats av 2018 års lagändringar. Utvärderingen bör även kompletteras med synpunkter från branchorganisationen och verksamhetschefer inom kommuners särskilda boenden.